

Úvod do neverbálních technik

Vyučující: Mgr. Jiří Šupa

Forma výuky: seminář

Způsob ukončení studijního předmětu: zkouška

Termíny výuky: 27.3., 10.4., 24.4., 8.5

Předpoklady pro získání zápočtu: 80% docházka, aktivní účast během semináře, čtení zadané literatury, projekt, esej (požadavky na esej i na projekt na konci sylabu)

Anotace:

V kursu se studující seznámí s teoretickými a praktickými základy expresivních terapií prostřednictvím arteterapeutických, tanečně-pohybových, dramaterapeutických a muzikoterapeutických technik. Expresivní a neverbální terapie jsou doloženými léčebnými postupy využívající prvky umění, uplatňují se především v psychoterapeutické a psychodiagnostické praxi v různých typech zařízení. Použity budou techniky arteterapie, muzikoterapie, dramaterapie, tanečně pohybové terapie, KPT - koncentrativní pohybové terapie, psychogymnastiky, relaxace, imaginace.

Cílem kursu je zájemce seznámit s neverbálními terapeutickými technikami na základě vlastní zkušenosti a poskytnout teoretický nástin jednotlivých ex. terapií (cíl, metoda, historie, aplikace, léčebné prvky, cílové skupiny).

Na konci kurzu bude mít studující základní přehled o expresivních terapiích (teoretická východiska, metody) a vyzkouší si využití vybrané techniky v praxi.

Vedení skupiny studujícím bude supervidováno lektorem, studující dostane zpětnou vazbu na svůj styl vedení.

Osnova:

1. Arteterapie (rozehřívací techniky, čmáranice, z chaosu do řádu, seznamovací techniky, teorie a praxe arteterapie, jak sdílet proces a obsah ve skupině)
2. Taneční a pohybové terapie – (rozehřívací techniky, pohyb, improvizace, expresivní tanec, Koncentrativní pohybová terapie-prostor, místo, teorie a praxe taneční pohybové terapie)
3. Muzikoterapie (rozehřívací techniky s Orffovými nástroji, hudební dialogy, společná improvizace, práce s hlasem, obraz mého já, teorie a praxe muzikoterapie)
4. Dramaterapie (rozehřívací techniky, role, improvizace, vývojové proměny, ostatní přístupy - psychodrama, psychopantomima, psychogymnastika, teorie a praxe dramaterapie)
5. Propojování přístupů I.: poezie, arteterapie a pohyb (příběhy v terapii, já a svět v arteterapii a pohybu)
6. Propojování přístupů II.: Muzikoterapie+dramaterapie+arteterapie (práce na tématu: Živly)
7. Prezentace studujících - vlastní projekt

Požadavky na esej: 3 stránková domácí práce reflektující zkušenost s prezentovanou technikou a zasazení této zkušenosti a techniky do teoretických souvislostí vybrané expresivní

terapie. Studující využije minimálně 2 prameny uvedené odborné literatury, ke kterým svou práci vztáhne.

Požadavky na individuální projekt: Prezentace vybrané techniky z expresivních terapií ve skupině. Zahrnuje prezentování techniky, vedení skupiny, vedení závěrečného sdílení procesu a obsahu, supervidováno lektorem. Podrobnosti vybrání techniky i vedení skupiny musí být konzultovány s lektorem.

Literatura:

Arteterapie

Davido, R. (2001): Kresba jako nástroj poznání dítěte, Portál

Cambellová, J. (1998): Techniky arteterapie ve výchově, soc. práci a klinické praxi. Portál

Fabrice-Šicková, J. (): Základy arteterapie. Portál

Meglinovi, D. a N. (2001): Kreslení jako cesta k sebevyjádření. Portál

Kastová, V.(2000) : Dynamika symbolů. Portál

Kastová, V. (1999): Imaginace jako prostor setkání s nevědomím.Portál

Liebmann, M.(2005): Skupinová arteterapie. Portál

Wolfschlagovi, G. a G.E. (2001): Symbol v diagnostice a psychoterapii. Portál

Ženatá, K. (2005): Obrazy z nevědomí, Portál

Časopis Arteterapie

www.arteterapie.cz

Taneční pohybová terapie

Blížkovská, J. (1999): Úvod do taneční terapie. Skriptum FF MU

Čížková, K.(2005): Tanečně-pohybová terapie. Triton

Graffová, Ch. (1999): Koncentrativní pohybová terapie v praxi. Albert

Hochgerner, M., Pokorný V. (2003): Koncentratívna pohybová terapia v teórii a praxi, Vydavateľstvo F, Trenčín.

Chodorow, J.(2006): Taneční terapie a hlubinná psychologie. Triton

Payneová. H. (1999) : Kreativní pohyb a tanec. Portál

www.tanter.cz

Muzikoterapie

Moreno, J.(2005): Rozehřát svou vnitřní hudbu. Portál

Pokorná, P. (1982): Úvod do muzikoterapie. SPN. Praha.

Šimanovský, Z.(2001): Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, soc.práci a klin.praxi. Portál

Zeileiová, J. (2007): Muzikoterapie, Portál.

www.muzikoterapie.cz

Dramaterapie

Valenta, M.(2001): Dramaterapie. Portál

Valenta, M.(2003): Dramaterapeutické projektování. Portál

Knobloch, Knoblochová, (1999): Integrovaná psychoterapie v akci, Grada, str. 138-180

Valenta, J.(1998): Metody a techniky dramatické výchovy, Strom.

Way, B. (1996): Rozvoj osobnosti dramatickou improvizací. Praha:ISV

Arteterapie/Dramaterapie/Taneční a pohybová terapie/Muzikoterapie/Poezie

Praxe:

1. Arteterapie (rozehřívací techniky, z chaosu do řádu, seznamovací technika)

M. Liebman- Skupinová arteterapie, str. 141-149

Skupina, pravidla pro práci se skupinou, příklady skupiny,

S. Kratochvíl-Skupinová terapie v praxi str. 13-77, M. Liebmann-Skupinová arteterapie s. 19-55

Bulletin

K. Ženatá-Obrazy z nevědomí, str. 7-25

www.arteterapie.cz

2. Taneční a pohybové terapie – (pohyb, Koncentrativní pohybová terapie-prostor, místo)

Graffová-Koncentrativní pohybová terapie-17-21

K. Čížková- Tanečně pohybová terapie – str. 11-36, str. 49-65

http://www.baraka.cz/baraka/Baraka/b_5/b_5_tanecni_terapie.html)

Bulletin

www.tanter.cz

3. Muzikoterapie (Orfovy nástroje, dialogy, společná improvizace, práce s hlasem+dirigent, obraz sebe, komunikace)

Moreno-Rozehřát svou vnitřní hudbu- (obraz sebe-73-74), komunikace, improvizace (41-47)

Moreno, J.(2005): Rozehřát svou vnitřní hudbu, str. 33-49, 65-81

Šimanovský, Z.(2001): Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, soc.práci a klin.praxi. str. 24-36

ww.muzikoterapie.cz

4. Dramaterapie (vývojové proměny)

Valenta, M.(2001): Dramaterapie. Str. 15, 53-60, 97-102

Bulletin, přednáška

Way, B. (1996): Rozvoj osobnosti dramatickou improvizací. Str. 17-26

5. Poezie, pohyb, arteterapie

Oaklander, V. (2003): Třinácté komnaty dětské duše. Drvoštěp

6. Muzikoterapie+dramaterapie+arteterapie (Živly)

Liebmann, M.(2005): Skupinová arteterapie. Portál, s.170

Moreno, J.(2005): Rozehřát svou vnitřní hudbu, str. 93-115

Way, B. (1996): Rozvoj osobnosti dramatickou improvizací. Str. 52-80

7. Koncentrativní pohybová terapie, psychopantomima/psychogymnastika

Kratochvíl, S. (2001): Skupinová psychoterapie v praxi. Str. 117-123

Graffová, Ch. (1999): Koncentrativní pohybová terapie v praxi. Str. 11-17

Hochgerner, M., Pokorný V. (2003): Koncentratívna pohybová terapia v teórii a praxi. Str. 82-120